

KONKURSRADET

JUSTIS- OG
BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
v/ Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Høringssvaret er sendt inn digitalt via
regjeringen.no – *send inn høringssvar*

Deres dato	Deres referanse	Vår referanse	Vår dato
	19/4145 EP HBER/bj	2019/2329 MFN	02.12.2019

Høring - Forslag til endring av konkursloven og panteloven

Konkursrådet viser til høring om forslag til endringer av konkursloven §§ 79 og 138 og panteloven § 6-4, med høringsfrist 29. november 2019. Konkursrådet avgir med dette et høringssvar i saken.

Om forslaget til endringer i konkursloven

Forslaget om endringer av konkursloven §§ 79 og 138 baserer seg i stor grad på Konkursrådets forslag til regelendringer. Bakgrunnen for forslaget er å legge til rette for elektronisk kommunikasjon og automatisering av prosesser i bobehandlingen for å spare tid og kostnader, slik at midlene i boene kan utnyttes mer effektivt. Forslaget innebærer at ansvaret for enkelte administrative oppgaver overføres til Konkursregisteret.

Konkursloven § 79 om registreringer, meldinger og underretning om konkursåpning

I forslaget til ny konkurslov § 79 gis det regler om hvilke registre en konkursåpning skal registreres i, om hvem som ellers skal ha melding om konkursåpningen, og om hvem som skal sørge for melding eller registrering av konkursåpningen. Konkursrådet støtter forslaget om at Konkursregisteret skal overta hovedansvaret for registreringer, meldinger og underretninger om konkursåpning. Endringene er naturlige sett hen til at Konkursregisteret forvalter den digitale bobehandlingstjenesten *Konkursbehandling*, som har fått flere tjenester og funksjoner de siste årene.

Utover dette vil Konkursrådet komme med noen konkrete bemerkninger til innholdet i høringssnotatet.

Uten at det har noen betydning, vil Konkursrådet kommentere beskrivelsen av prosessen med registreringen i verdipapirregisteret nederst på side 6 og øverst på side 7 i høringssnotatet:

Når det gjelder registrerte verdipapirer, er det dessuten slik at skyldneren frem til boåpningen registreres i verdipapirregisteret, er legitimert til å selge verdipapirer med den følge at godtroende tredjepersoner vinner rett over disse, jf. verdipapirregisterloven § 7-1 første og annet ledd. (vår understrekning)

Det er i dag kun VPS som har konsesjon til å føre et register over verdipapir. VPS har oversikt over rettigheter til verdipapirer, herunder informasjon om verdipapirkonti,

kontohavere og kontoførere for de aktuelle beholdninger. Men registeret er ikke kontofører, og for å frata skyldneren legitimasjon til å råde over registrerte verdipapirer, må konkursåpningen, etter verdipapirlovens § 7-5, registreres hos kontofører for verdipapirkonti. I dag må bostyrer først forespørre VPS om skyldneren har en verdipapirkonto og hvem som er kontofører. Deretter må kontofører for skyldnerens verdipapirkonto varsles om konkursen. Det er først når forvalteren får melding om konkursåpningen at skyldneren fratras legitimasjon til å disponere verdipapirkontoen. Denne totrinns-prosessen kommer ikke tydelig frem når det på side 7 i høringsnotatet står at det *bør være Konkursregisteret som sørger for at meldinger om konkursåpning registreres i verdipapirregisteret (...)*. Det at prosessen regelmessig krever to varsler, gjør at det tar tid, og er et godt argument for å tilrettelegge for elektronisk kommunikasjon.

I punkt 2.2.1 i høringsnotatet har departementet reist spørsmålet om erstatningsansvar i tilfelle av mangelfull registrering eller utsending av meldinger påfører boet tap. Feil som ingen har ansvar for utløser intet erstatningsansvar og da er det boets risiko. Departementet reiser spørsmålet om bostyrer gjennom forsikringsvilkårene skal ha et ansvar for erstatningsbetingende feil som er begått av andre. Konkursrådet er kritiske til en slik tanke.

Bostyrer har ingen mulighet til å kontrollere hvem det er sendt melding til. Det kan skje feil ved en elektronisk forsendelse på samme måte som post kan komme bort. Når bostyrer i dag velger hvilke banker man skal varsle, bygger man i stor grad på opplysninger fra skyldneren og skyldnerens regnskap. Den nye ordningen betyr at det blir sendt varsel til langt flere banker enn i dag. Om det likevel skulle oppstå et tap bør man heller falle tilbake på de alminnelige erstatningsrettslige reglene. Som regel vil det nok da medføre at ingen kan bebreides, og da blir det boet som bærer tapet. Dette har ikke vært noe problem til nå, og Konkursrådet ser ikke noe behov for en regulering av dette.

I gjeldende konkurslov § 79 femte ledd gis det anvisning på at Posten Norge skal ha melding om konkursåpning. Regelen er i høringsforslaget tatt ut av loven, som er i samsvar med vårt forslag til endringer.

Konkursloven § 138 om sletting av meldinger mv. ved konkursens avslutning

Konkursrådet slutter seg til forslaget til endringer for sletting av meldinger mv. i forbindelse med konkursens avslutning.

Om forslaget til endringer i panteloven

Legalpant i eiendeler eiet av tredjemann

Konkursrådet støtter forslaget om at legalpant i tredjemanns eiendeler bør begrenses til kun å gjelde i konsernforhold. Konkursrådet tiltrer departementets bemerkninger om at regelen om legalpant i tredjemanns eiendeler har fått utilsiktede konsekvenser, som ikke anses å være i tråd med formålet med regelen.

Legalpant i konsernforhold

Hovedbegrunnelsen for bestemmelsen om pant i tredjemanns eiendeler stilt som realkausjon for debitors gjeld var faren for omgåelse der selskapene inngår i samme konsern. Konkursrådet anser ikke dette som en særlig praktisk problemstilling ved sikkerhetsstillelse innen et konsern. Det antas lite sannsynlig at et konsern før konkurs vil tilrettelegge sikkerhetsstillelsen med formål å unngå legalpant.

Derimot er det gjerne slik at både skyldneren og finansinstitusjonene anser et konsern som én økonomisk enhet. Dette viser seg blant annet ved etablering av konsernkontoordning med krysspant i konsernselskapenes eiendeler. Konkursrådet slutter seg til begrunnelsen nederst på side 14 og øverst på side 15 i høringsnotatet.

Når ett eller flere selskap i et konsern tas under konkursbehandling må likevel hvert selskap behandles for seg, og ikke sjelden vil debitorselskapet kunne være uten frie midler til dekning av bobehandlingen og uten (pantsette) eiendeler av betydning som gir boet rett til legalpant.

Legalpant i eiendeler som andre konsernselskap har stilt til sikkerhet for debitorselskapet, vil medføre at konkursboet likevel får midler til en helt nødvendig bobehandling. Konkursrådet anser det som naturlig at konsernet og konsernets panthavere bidrar med midler som gjør at boet får midler til også å vurdere konserntransaksjoner og morselskapets disposisjoner overfor debitorselskapet.

Konkursrådet mener derfor at regelen om legalpant i konsernforhold bør opprettholdes.

Beløpsmessig begrensninger for legalpant i tredjemanns eiendeler

Konkursrådet er enig i uttalelsen: *Når kausjonisten ikke har noe ansvar overfor panthaveren, kan det virke lite rimelig at vedkommende likevel skal hefte overfor hovedskyldnerens konkursbo.* Når det ikke er noe pantekrav til sikring, bortfaller på mange måter argumentet for legalpant. Konkursrådet er også enig i at legalpantet ikke skal overstige restgjelden. Det bør ikke være slik at ansvaret øker fordi man ikke har nedkvittert obligasjonen i takt med nedreguleringen av lånet.

Konkursrådet støtter også at man tar inn i lovteksten en bestemmelse om at legalpantet ikke kan overstige pantesikkerheten, i tråd med lovavdelingens uttalelse fra 2005.

Renter av ubrukte legalpantmidler

Konkursrådet mener det er flere forhold som taler for at det ikke bør være en regel om renter av ubrukte legalpantemidler. Spørsmålet ble tatt opp i vår uttalelse 57 fordi det er et praktisk spørsmål som var uløst.

Panthaver betaler ofte legalpant a konto før det er avklart om boet har behov for å benytte noen del av dette beløpet til dekning av nødvendige boomkostninger. Dette kan skje etter avtale, eller at boet beholder legalpantemidler ved realisasjon av pantsatte eiendeler.

Dersom boet har benyttet hele legalpantbeløpet, oppstår naturlig nok ikke spørsmålet om renter. Men heller ikke der boet kun har behov for å benytte *del*er av legalpantbeløpet kan renter være aktuelt. Når boet trenger deler av legalpantemidlene, er det fordi det ikke er nok midler i boet til å dekke nødvendige boomkostninger. Boet vil da ikke ha penger til å betale renter, og en plikt til å betale renter vil da være en nødvendig boomkostning, som i tilfelle skal dekkes av legalpantemidlene.

Når boet tilføres, eller beholder legalpantemidler, vil det som oftest være fordi boet har behov for likviditeten for å få utført en forsvarlig bobehandling med sikring av eiendeler, realisasjon mm. En av begrunnelsene for ordningen med legalpant var at panthaver skal bidra til at boet har midler til en forsvarlig bobehandling. Det er etter Konkursrådets syn ikke urimelig at panthaver må ta kostanden med at disse midlene tilbakebetales uten renter.

Der staten er rekvirent betalers ikke rekvirentansvaret på forskudd. Men det gjør private rekvirenter. Om rekvirentansvaret er innbetalt beregnes det ikke renter selv om boet ikke behøver å trekke på rekvirentansvaret. Midler fra legalpant skal benyttes før rekvirentansvaret.

Spørsmålet om renteplikt vil derfor kun oppstå når boet ikke har behov for å benytte noen del av legalpantet slik at *hele* beløpet boet har oppbevart overføres/refunderes til panthaveren.

Det bemerkes at dersom panthaver overfører eller lar bostyrer beholde større beløp over noen tid, er Konkursrådet av den oppfatning at det sikrer panthavers interesser tilstrekkelig at panthaver som ledd i overføringen har mulighet til å inngå en avtale med bostyrer om betaling av renter for det tilfellet at det viser seg at boet likevel ikke fikk behov for noen del av legalpantmidlene.

På bakgrunn av ovennevnte anser Konkursrådet at en regel om renter av legalpantet er uhensiktsmessig, og i de fleste konkursboer vil føre til unødig administrasjon for boet.

Innløsning av legalpant

Konkursrådet mener fortsatt at det vil være hensiktsmessig med regler om at finansinstitusjoner, etter anmodning fra konkursboet, plikter å forskuttere legalpant i eiendeler av liten verdi. Det enkleste er vel da at finansinstitusjonen selv setter en verdi. På den måten vil man spare en god del diskusjon, og boet får raskt tilgang til midler.

Med hilsen

Marius Finsrud Nilsen
seniorrådgiver

for Konkursrådet

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift